

ITEM No. 13931/52

HUNGARY

INDUSTRY
STATE APPARATUS

M.J.
5 Nov
I. - 9096

Organization, Development, and Structure Of The Hungarian
Heavy Industry After The Second
World War.

SOURCE MUNICH: See Item No. 12872.

DATE OF OBSERVATION: From September 1949 until 19 April 1952.

* * *

A magyar nehézipari vállalatok a második világháború befejezéséig, a BUDAPEST-i nagybankok, így a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Magyar Általános Hitelbank, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank és a Pesti Hazai Takarékpénztár érdekkörébe tartoztak.

A háború utáni első probléma a szovjet minta szerint a magyar nehézipar állami kezelésbe vétele és későbbi államosítása, a további feladat a centralizáció és a decentralizáció kérdése, valamint a szovjet ipar-szervezési rend átültetése a magyar viszonyoknak megfelelően. A magyar bankok államosításával, amit 1946 végén hajtottak végre a magyar nehézipari vállalatok részvényeinek egy része már az állam kezébe került, hátra volt még az a lépés, hogy a magánkezekben lévő részvények is az állam tulajdonába kerüljenek. 1947 elején az államosított nagybankok útján felbólyították a részvénytulajdonosokat, különbeni érvényvesztés terhe mellett részvényeik beszolgáltatására.

Az államosítási folyamat rendeletének megfelelően megkezdte működését az IKART /Iparművek Képviselete Állami Érdeku R.T./ BUDAPEST-en a Férészrt. 36 szám alatt. A nehézipari vállalatok egybefogása és

/more/

HUNGARY

/cont'd/

1.

megszervezése közben azonban mind újabb és újabb problémák merültek fel, aminek következtében az IKART terjeszkedni kényszerült, s egy része átköltözött a Géza u. 6. sz. alatti hatemeletes házba. Újabb és újabb műszaki szakembert és tisztviselőt kellett alkalmazniók.

1948 január 1-ig a NIK /Nehéz Ipari Központ/ az Andrássy úton helyezkedett el. Rendeltetése az volt, hogyha az IKART az állami kezelésbe vétellel elkészül, akkor az IKART fuzionál a NIK-kel s ettől az időponttól kezdve a NIK már nem állami kezelésbe vett, hanem államosított vállalatokat fog irányítani.

Az egyesülés 1948 januárjában meg is történt. A NIK elköltözött az Andrássy uti székházból a Géza utca 6 szám alá, ahová később az IKART még működő Terézkőrut-i részlege is behurcolkodott.

Az állandóan terjeszkedő NIK részére 1948 év derekán, már kicsinek bizonyult a Géza utcai épület s ezért a ház melletti lakóház lakóinak felmondtak, azokat kiköltöztették, a falakat áttörték, s ide került a NIK vaskohászati Főosztálya. /Ez az a ház, amelynek földszintjén az Országház kávéház volt./

1948-ban a NIK még rengeteg vállalat felet gyakorolt felügyeletet, tehát oly vállalatok felett is, amelyek különböző miniszterek felügyelete alá tartoznak. 1948-ban a NIK-nek bárom vezérigazgatója is volt. Az első SEBESTYEN János gépészmérnök, a második MAY József, aki nem volt műszaki szakember, de az akkor még hatalmas szociáldemokrata párt állt a háta megett. Később a kommunisták panamával vádolták. 1951-ben arról értesültem, hogy a MAY a BELSPED-nél /Belforgalmi és Szállítmányi Vállalat/ mint egyszerű folyószámlavezető havi 800 forintért dolgozott. Azóta nem hallottam róla. Harmadik vezérigazgató FOCK Jenő volt, korábban munkás, középmagas, átlagtermetű, szeplősarcu, vöröshaju, bajusztalan, talpraesett beszédű, igen jó szónok, jelenleg a Kohó és Gépipari miniszter gépipari helyettese, akiről a későbbiek folyamán még megemlékezem. Most kb. 42 éves.

A NIK Vaskohászati Főosztályának vezetője CZOTTNER Sándor volt. 50 éves, középtermetű, sötét.

/more/

HUNGARY

/cont'd/

2.

barna haju, kissé kopaszodó férfi, aki azelőtt vas-munkás volt, harcos, sőt fanatikus kommunista. Jelenleg ő a Bánya és Energiaügyi miniszter. A NIK pénzügyi főosztályának vezetője TÓTH Kálmán volt. 50 év körüli, középtermetű, kopaszodó, magashomlaku, szemüveges férfi. Jelenleg a Kohó és Gépipari Minisztérium Vaskohászati Főosztályának főkönyvelőségét vezeti.

Megítélésem szerint az ország legkitűnőbb pénzügyi szaktekinvélye.

Meg kell emlékezni PARKASPALVY Ervin, volt NIK főosztályvezetőről, 38 éves, zömök, megnyerő arcu, szokéshaju férfi. Jelenleg a Kohó és Gépipari Minisztérium Gépipari Főosztályának főkönyvelőségét vezeti. Kitűnő pénzügyi szaktekinvély.

A NIK decentralizálása 1949-ben.

lódott:

A NIK 1949-ben a következőképpen decentralizálódott:

- A./ NGK=Nehéz Gépipari Központ,
- B./ ÁGK=Általános Gépipari Központ és a
- C./ Nehézipari Minisztérium Gépipari Főosztályára.

A tisztviselők egy részét a nehézipari vállalatokhoz helyezték át.

A Nehézipari Központ feladata a NIK decentralizálása után a magyar vas-és gép- és acélipari vállalatok összefogása, ipari termelésük, pénzgazdálkodásuk, beruházásuk, műszaki megoldásaik és a személyi ügyek irányítása, valamint a kiadott utasítások ellenőrzése.

B./ Az általános gépipari központ feladata megegyezett a Nehézgépipari Központéval. Az ÁGK-nak azonban a közép és kisebb gyárakat kellett összefognia. Később, 1949 vége felé, amikor a száz munkásnál is kisebb létszámmal dolgozó üzemek államosítására is sor került ezeket is mind az ÁGK felügyelete alá csatolták. Az ÁGK azonban nem tudta tömördek kisebb vállalatot összefogni s ezért újabb szervezési rendszert hoztak be. A Nehézipari Minisztérium hozzájárulásával az ÁGK-n belül megszülettek az ES-ek /Egyesületek/. Egy ilyen egyesülés 10-15 egészen apró 10-30 munkást foglalkoz-

/more/

ITEM No. 13931/52

HUNGARY

/cont'd/

3.

tató üzemet fogott össze és az összesítés eredményét jelentette az ÁGK-nak, mely az ilyen ES-ek felügyeleti hatósága lett. A száz személynél többet foglalkoztató vállalatok továbbra is közvetlen az ÁGK alá tartoztak.

Ez annyit jelentett, hogy az ilyen üzemekbe az ÁGK tisztviselői közvetlenül jártak ki, míg az Es-eknek az Es. tisztviselői adták ki az ÁGK utasításait. Az Es-ek ma is megvannak, nemcsak a gyáripárban, de minden olyan iparágban is, ahol az ipari központok alá tartozó üzemek nagyságuk szerint kisüzemek, de számuk sok. Az ÁGK és minden ipari központ ezidő szerint éppen úgy, mint a főfelügyeletet gyakorló illetékes szakminisztérium elvi és iparági főosztályokból áll. Ugy az elvi, mint iparági osztályok lényegében egyeznek a főfelügyeletet gyakorló minisztérium szervezési rendjével. Az ÁGK helyiségei BUDAPEST, VII Rumbach Sebestyén u.7.alatt nyertek elhelyezést.

Az NGK 1949 január 1-től augusztus hó végéig irányította a nagy gépipari vállalatokat. Székháza BUDAPEST VIII. Rákóczi ut 5, a volt Pannónia szálló volt. Ekkor rendeletileg megszüntették. Az alkalmazottak egy részét a nehézipari vállalatokhoz helyezték át, egy részük az ÁGK-hoz került, míg egy részük a Nehézipari Minisztérium Gépipari Főosztályánál kapott beosztást.

Az NGK vezérigazgatója BAKONYI Sebestyén gépészmérnök volt, régi kommunista ugyan, de minél több mint egy évtizede élt Braziliában, ahonnan csak 1945 telén jött vissza, azért a szovjetnek nem volt eléggé megbízható. Később a Nehézipari Minisztérium Gépipari Főosztályának lett helyettes vezetője. 1951-ben állásából leváltották és egy ipari vállalat élére helyezték.

A személyzeti osztály vezetője POVÁZAI Hyula volt. POVÁZAI munkáskáder. Inkább törekvő, mint jófejű. 32 éves fiatalember. Fanatikus meggyőződésű kommunista. POVÁZAI később a Nehézipari Minisztérium Terv és Statisztikai osztályára került osztrályvezető helyettesnek és 1950-ben a Gépipari Osztály párttitkára lett. 1951-ben az Általános Gépipari Beruházási Vállalat vezérigazgatójává nevezték ki.

/more/

HUNGARY

/cont'd/

4.

A beruházási osztály vezetője FARAGÓ /fnu/ mérnök, kiváló hőtechnikus volt.

Később a Hőtechnikai Intézet vezetőjévé nevezték ki, ahol tudományos kutatásai elismerésül Kossuth-díjat kapott.

A Beruházási Osztály helyettes vezetője FEKETE Géza gépészmérnök, aki később a központ megszűntével a Nehézipari Minisztérium Gépipari Főosztályának Beruházási Osztályát vezette. Borotvaéles eszű, magas, fekete, kopaszodó, szemüveges ember. 1950-ben azonnali hatállyal leváltották állásából és a pártból is kizárták, mert egy a minisztériumban ügyes-bajos dolga után járó munkás felismerte és bejelentette, hogy a háború előtt, mint vállalati főmérnök néhány munkást elbocsátatott a gyárból azért, mert véleménye szerint az illető munkások lázítottak. FEKETE Géza a Gépipari Tervező Intézethez került tervező mérnöknek.

A Beruházási Osztály főelőadója BORSITZKY Ottó volt, aki a magyarsága miatt Brassóból menekült Magyarországra. Erdélyben vállalati igazgatóként működött. Ő intézte és szervezte az összes nehézipari vállalat beruházási ügyét. Szakszerű szervezési rendszerét sok vállalatnál és több minisztériumnál még ma is alkalmazzzák. Főleg a Kohó és Gépipari Minisztérium Járműipari Főosztályának főkönyvelőségén dolgozik mint főelőadó.

Pótlólag meg kell még jegyezni, hogy 1949 január 1. a NIK egyik csoportja, FOCK Jenő irányítása alatt bevonult a Nehézipari Minisztériumba, ott megalakult a minisztérium Gépipari Főosztálya. Ők irányították az NGK-t, az ÁGK-t és az akkor mint önálló központ működő Vaskohászati Központot, amely központ a NICK decentralizációjával egyidejűleg 1949.1.1-én alakult meg.

Miután az NGK 1949 augusztus végével rendeltileg megszűnt, ügykörét és tisztviselőinek egy részét átvette a Nehézipari Minisztérium gépipari főosztálya.

A Nehézipari Minisztérium összes többi iparági Főosztálya /Tömegcikkipari, Erőszármu, Híradástechnikai, Műszeripari, Szénbányászati, Vegyipari, Villamoságiipari, Ásványolajipari, Mész-és Cementipari, Vaskohászati/ a Gépipari Főosztályhoz hasonlóan jött létre. Vagyis először állami kezelésbe vették a vállalata-

/more/

HUNGARY

/cont'd/

5.

tokat, majd mint ipari központokat államosították azokat, ezután az ipari központokat decentralizálták oly módon, hogy Es-eket alakítottak és a régi központokból az irányító rész bevonult a minisztériumba, ez a részleg későbbben a feleslegessé vált központokat az NGK-hoz hasonlóan feloszlatta, illetőleg azok ügykörét és tisztviselőinek javarészét átvette.

A Nehézipari Minisztérium kettéválása.

A Nehézipari Minisztériumot 1950 január 1-vel átszervezték, kettéválasztották. Belőle alakult:

- A./ A Kohó és Gépipari Minisztérium és a
- B./ Bánya és Energiaügyi Minisztérium

A Bánya és Energiaügyi Minisztérium megalkulásával a B. és E.ügyi Minisztériumokhoz kerültek a következő főosztályok:

- a./ Villamosipari,
- b./ Vegyipari,
- c./ Szénbányászati,
- d./ Ásványolajipari,
- e./ Könnyűfémipari főosztályok.

A Kohó és Gépipari Minisztérium személyzeti viszonyai.

Miniszter: KOSSA István, FOCK Jenő jelenleg a miniszter gépipari helyettese.

KOMJÁTHY László a miniszter kohászati helyettese. Kb. 40 éves, magas, kerekarcú, fekete szemű, haju és tömött bajuszu, halkszavu, csendes férfi. Párttag. A folyó évben kb. 3 hónapig volt MOSZKVA-ban. Ő csak akkor beszél a pártgyűléseken, ha arra kényszerítik. Egyébként minden idejét lefoglalják a kohászati üzemek problémái.

A főosztályvezetők közül személyes ismeretségem alapján a következőket tudom jellemezni:

NYILAS Sándor, 33 éves, sovány, szegelyetes arcú, ráncos homloku, sötétbarna haju, magas férfi. Munkából lett főosztályvezető. Elvégezte a Vörös Árdémiát. Hirtelen természetű, munkájában kapkodó rosszindulatú.

/more/

HUNGARY

/cont'd/

6.

dulatu és önző ember. Fanatikus kommunista, aki állandóan lázít "a nyugati imperialisták és az amerikai gangsterek ellen". Beosztottjai nagyon félnek tőle, mert a legcsekélyebb szabálytalanságért vagy mulasztásért súlyos pénzbüntetésekkal sújtja őket. Szinte mániákus büntető. Fegyelmi tárgyalást fegyelmi tárgyalás után tart és büntetési szenvedélye nem áll meg beosztottjainál, hanem kiterjed valamennyi kohászati mű alkalmazottjára. Bármely kérést, amelyhez a főosztályvezető hozzájárulása szükséges, előleg folyósítás, szakszervezeti segély stb. gondolkodás nélkül képes megtagadni. Nyolchengeres Buickja és hatalmi pozíciója megszáditották. Jelenleg ő a Vaskohászati Főosztály vezetője.

ULLMANN /ugy tudom Béla?/ az Anyag és Áruforgalmi Főosztályt vezeti, miután elődjét, KINCSES Jánost a Vörös Akadémiára vezényelték. ULLMANN rendkívül sovány, igen keskeny arcú, sötétbarna haju, magas férfi. Kommunista, sőt alapszervi párttitkár. Munkáskáder. Magas beosztását aktív párttevékenységének köszönheti. Beosztottjaival szemben tanusított viselkedése nem kioldozható.

BABAY József a minisztérium Tömegipar-cikk főosztályának a vezetője. 42 éves, középmagas, szátk, erősen kopaszodó kerekarcu, szemüveget viselő, kissé pocakos férfi. Régebben az Elzett lakatgyárban volt munkás, később ennek a gyárnak lett a vezérigazgatója. Innét a párt a Vörös Akadémiára vezényelte, ahol közel két évet töltött el és kitűnően végzett. Így került a Kohó és Gépipari Minisztériumba. Annak ellenére, hogy csak 6 elemi végzett, rendkívül intelligens, széles látókörű férfi. Hivatalosan sokszor volt vele alkalmam érintkezni. Bár meggyőződéses kommunista, mindig és mindenkihez udvarias és szerény. Igazságos. Főosztályának beosztottai mindig csak dicsérőleg nyilatkoznak róla. Sohasem hallottam, hogy valakit megbüntetett volna. Ő ritka kivétel a munkásokból lett főosztályvezetők között.

MAROCZKY Lajos a Minisztérium Gazdasági Osztályának vezetője. Kb. megfelel az azelőtti elnöki főosztálynak. MAROCZKY 45 éves, kopaszodó, kerekarcu, testes férfi. Korábban vasesztergályos volt. Kommunista, de nem rosszindulatu. Állandóan tanulja az ideolo-

/more/

HUNGARY

/cont'd/

7.

giát és igyekszik magát képezni. Szorgalmas, de nem nagyon okos ember. SOROKSÁR-on lakik, onnan autójával jár be hivatalába. Nem hivatalos helyettese:

Dr. CSIK /fnu/ régi intellektuel, a minisztérium ügyrendjének tulajdonképeni szervezője. Erős, nagydarab, köpaszodó, kerekarcu, kissé kövér férfi. A gazdasági osztály minden intézkedését tulajdonképen ő adja ki, de MARÓCZKY írja alá. Dr. CSIK főelőadó.

ALEXA /fnu/ a személyzeti osztály vezetője. 50 éves, középtermetű ember. Vasipari munkás volt. Fanatikus kommunista, a magas beosztását is ennek köszönheti. Egyébként sem nem okos, sem nem mutat semmi jóindulatot. Ő a személyzeti ügyek legfőbb irányítója. Ő nevezi ki előzetes alapos lekáderezés és a KEB /az MDP központi vezetőségének "Ellenőrző Bizottsága/ hozzájárulásával a minisztérium főosztályvezetőit, azok helyetteseit és az osztályvezetőket, továbbá az 5000 főnél nagyobb munkaslétszámmal rendelkező ipari vállalat igazgatóit, műszaki vezetőit és főkönyvelőit. Ő küldi a megfelelő dolgozókat a Vörös Akadémiára és ő dönt felső fegyelmi ügyekben.

JÁMBOR Margit a Gazdasági osztály kinevezett helyettes vezetője, alacsony, kövér, kerekarcu, piaci libáskofa benyomását keltő jelenség. A minisztériumba rokona CZOTTNER Sándor Bánya és Energiaügyi Miniszter hozta be, még abban az időben, amikor a Kohó és Gépipari miniszternek volt a helyettese.. JÁMBOR azelőtt a Rákosi Műveknél dolgozott mint munkásnő. Rendkívül rosszindulatú, konok és korlátolt, véresszájú kommunista. A felügyelete alá tartozó portásokkal mindig lélektelenül bánik. Így pl. a súlyosan rokkant BENE/fnu/ nevű portásnak megtiltotta, hogy a portásfülkében tartózkodjék még rövid időre is. Így kénytelen volt a huzatos és hideg kapualjban lenni egész nap. JÁMBOR Margit lakásának takarítását és a nagymosást mindig az egyik portásnővel végezteti, természetesen ingyen.

HARGITAI /fnu/ a minisztérium gondnoka. Régebben kocsis volt, korlátolt és hangos kommunista. Állása megfelel a régi segédhivatali főigazgatók beosztásának. 1949-ben mindenkinek hivalkodva így mutatkozott be: "HARGITAI főigazgató". Bent lakik a minisztériumban, fényűzően berendezett lakásban. Hozzá tartoznak a mi-

/more/

HUNGARY

/cont'd/

9.

ként működik. 38 éves, keskeny, szabályos arcu, barna, elvált asszony. Párttag és szociális megbízottja a szakszervezetnek. Munkáját jól látja el. Soha, semmi féle hozzátartozója nem volt munkás.

A fenti osztály egy másik előadója /NU/ 30 év körüli, fekete hajú, kisarcu, mély fekete karikás, fekete szemű, szemüveges, igen sovány nő. Sorgalmas, erkölcsös, jóeszü elvált asszony. Mikor négy szem között arról beszéltem neki, hogy a kommunista propaganda mindig csak egyoldalú eredményeket közöl és tanít a tagságnak, de kínosan kerül az eredmények összehasonlítását a nyugati tömb eredményeivel, bizalmatlan volt hozzám. Később, mikor értésére adtam, hogy a Szovjetunió acéltermelése a csatlósállamok termelésével egyetemben csak az 1/4 része a nyugati blokk acéltermelésének, s egyedül az Egyesült Államok olajtermelése az ötszöröse a Szovjetunióénak, akkor csodálkozva kérdezte, hogy miért akkor ez a nagy hajszja, hiszen ezt az előnyt soha behozni nem lehet. Akkor kezdett kételkedni abban, amit a pártiskolákon tanítottak s nyíltan feltett kérdéseket, amikre persze megnyugtató feleleteket nem kapott. Lelkében feltámadt a kétség. Egyszerű, falusi parasztlányként került fel BUDAPEST-re, ahol magánszor alomból munkája mellett négy évig tanult. Naiv jóindulatában elhitte mindazt, amit a kommunista párt az emberekkel el akart hitetni. Sokezer fiatal kommunista a félrevezetés áldozata, s csak néhányszor kell velük foglalkozni, hogy elkezdjenek látni és gondolkodni, ami egyébként szigorúan tilos a kommunistáknál.

MIKUS Jánosné, ugyancsak előadó a fenti osztályon. Párttag, 38 éves, szőke, hajlott orru, kékeszemű, közepes termetű és alaku nő. A túlhasznált munka miatt többször összeroppantak az idegei. Szinte naponta sírgörcsöt kap, mert nem bírja a hajszát és a felelősséget. Az ő feladatkörébe tartozik a színesfémgazdálkodás és a gyárak színesfémekkel való ellátása. A színesfémek importjának lecsökkenése miatt a helyzet ezen a téren katasztrófa az országban s ezért napirenden vannak a színesfém hiánya miatt a terméskiesések, amiért a vállalatok MIKUS-nét teszik felelőssé.

A Kohó és Gépipari Minisztériumnak két veszedelmes besugóját tartják a minisztériális tisztviselők

/more/

HUNGARY

/cont'd/

10

számon. Ezek:

Dr. HEINRICH Jánosné és HERCZKA Imre HEINRICH-né az Anyag és Áruforgalmi, HERCZKA pedig a megelőző karbantartási osztályon dolgozik. Mindkettő főelőadó. HEINRICH-né magástermetű, barnahaju, sápadt, de szabályos arcú nő. HERCZKA középmagas, kopasz, kékszemű, borotvált arcú, kissé testes ember. Mindkettő hűségese kiszolgálója a rendszernek. Egyik sem volt soha munkás. Főelőadói címüket és beosztásukat annak köszönhetik, hogy lelkiismeretlen aljassággal munkatársaikkal egész sorát juttatták az üzemi pártszervezet útján az AVH kezére vagy tették azokat besugásaik révén kényértelenné. Beugrató ügynökök, akik sima modorukkal beférkőznek kollegáik bizalmába, esidják a rendszert, s ilyen módon bírják áldozataikat nyilatkozatra, amelyeket sürgősen bejelentenek.

Ugyancsak besugó RÉVESZ Miklós-né, ki a minisztérium anyag és áruforgalmi főosztályán dolgozik. Ez a három személy a minisztérium főfelügyelete alá tartozó vállalatokhoz való kiszállásait arra használja fel, hogy hivatalos munkájuk közben kifürkésszék a vállalatok n.n. meg nem bízható dolgozóit, azokat nyilatkozattételre bírják s az előbb vázolt módszerek szerint eljárjanak velük szemben.

A Kohó és Gépipari Minisztérium központi székháza

A Kohó és Gépipari Minisztérium központi székháza a volt Pénzügyintézeti Központ hatalmas palotájában /BUDAPEST, V. Szabadság tér 5-6.sz.alatt/. Itt van a hivatalos helyisége a miniszternek és KOMJÁTHY miniszterhelyettes kivételével a többi miniszterhelyettesnek. Ugyancsak itt nyert elhelyezést a Gépipari Főosztály, a Járműipari Főosztály. Ez 1950 szeptemberében a Gépipari főosztály kettéválasztásakor keletkezett. Itt van továbbá a Fémegépipari főosztály és a D.I. főosztály, melyet ipari nyilvántartási főosztály címen ismernek. Lényegében az az osztály irányítja a Kohó és Gépipari Minisztérium felügyelete alá tartozó gyárak haditermelését. A D.I. főosztály vezetője

RIBASI Ferenc miniszterhelyettes. Munkája

/more/

HUNGARY

/cont'd/

11.

káder. HIDASI-t 1952 februárban nevezték ki miniszter-helyettesnek. 36 éves, magas, széles mellű, izmos, kis-sé hajlott fejtartásu, nehézkes mozgásu, husos, szegle-tes arcu ember. Bár korábban a minisztérium pártbizott-ságánál az agitáció és propaganda osztály titkára volt, ő maga sohasem lelkesedett a pártmunkáért, s gazdasági munkájára való hivatkozással mindig helyettesítette ma-gát.

A Szabadság tér 5-6 sz. házban székel KOSSA miniszter és titkársága is. Az elvi osztályok közül pedig a Terv és Üzemgazdasági Főosztály és a termelési főosztály. E főosztály vezetője

BAKÓ /fnu/ munkáskáder. Középmagas, sovány arcu és alaku, kék szemű férfi. Kommunista. A miniszté-rium VII emeletén van az üzemi konyha. Mivel a folyó évi januárban megalakult Középgépipari /Hadiipari/ Mi-nisztériumnak nincsen konyhája, azért az ételt délidő-ben erről a konyháról szállítják át. Az étellel megra-kott tartányokat átszállítás előtt a konyhafőnök és egy bizalmi lelakatolják. Az üres edények délután szintén lelakatolva kerülnek vissza. Ez az óvatossági rendszabály azért kötelező, hogy ezáltal megakadályozzák azt, hogy a K.G. minisztériumból bárki valamit kiviessen, vagy oda becsempészhessen.

A minisztérium másik épülete.

A minisztérium másik épülete közvetlenül a Szabadság tér 5-6 sz. épület mellett, TELEKY PÁL u 21. sz. alatt van. Ugyancsak magas, 6 emeletes épület. Ebben az épületben foglalnak helyet az elvi főosztályok. Így az Anyag és Áruforgalmi Főosztály, a Munkügyi Főosztály, a Vállalati Főkönyvelőség, a Törvényelőkészítő Osztály, a Gondnokság, a Gazdasági Főosztály és a Műszaki Fejlesz-tési Főosztály.

A minisztérium III. és VI. épülete.

A minisztérium III. és VI. épülete szintén egymásmellett vannak. Az egyik épületből a másikba min-den emeleten át lehet járni. Ez a két épület az V. ke-rületben Arany János u 25. és Guszev u /azelőtt Sas u./ 25. sz. Az Arany János utcai 4. a Guszev utcai 6 emeletes épület. Itt székel KOMJÁTHY a kohászati miniszterhelyettes,

/more/

HUNGARY

/cont'd/

12.

és ZAPHAJEV orosz mérnök és titkársága. ZAPHAJEV szovjet tanácsadóként működik. Lényegében nem más, mint a szovjet ellenőre, kinek u.n. "tanácsai" utasítások és parancsok a Vaskohászati Főosztály számára. ZAPHAJEV több időt tölt az üzemeknél ÓZD-on és DIÓSGYÓR-on mint BUDAPEST-en a minisztériumban. Ő ad utasításokat a szovjet jóvátételi anyagátvevőnek a minőségi és átvételi előírásokat illetően. A termelés fokozása a szovjet érdeke és ők nem puhaszívűek, ha a termelésről van szó. Itt helyezkednek el az Iparági Főosztályok, így a Vaskohászati Főosztály, az Erőszármű Főosztály, a Híradástechnikai Főosztály, a Műszeripari Főosztály. A Guszev utcai épületben helyezkedett el a Bánya és Energiaügyi Minisztérium Kutató intézete, mely azért maradt a K.G. minisztérium épületében, mert az értékes és drága felszerelést és a beépített gépeket nem akarták megmozgatni.

A. K.G. Minisztérium személyzete.

A minisztérium összes alkalmazottainak a száma ezidő szerint meghaladja az 1.000 személyt. 1952 februárban a személyzet összlétszáma 1550 volt, de a minisztériumból alakult a Középgépipari Minisztérium és ekkor a Nehézfémipari Főosztályon kívül minden elvi főosztály leadta tisztviselőinek bizonyos hányadát. A K.G. minisztériumban a nőalkalmazottak száma körülbelül 300 fő. A nők nagy általánosságban gyors- és gépirónők, takarító asszonyok telefonkezelők és csak mintegy 15 % szerepel az előadói /azelőtt fogalmazói/ státusban.

Az épületekbe csak az eligazító iroda órára és percre kiállított igazolványával lehet belépni és tartózkodni. Az irodánál a belépni szándékozónak arcképes igazolvánnyal kell igazolnia magát. Oly személyek, akik a vállalatoktól naponta járnak be a minisztériumba, csak a portásnál mutatják fel igazolványaikat, aminek alapján dukkozott alumíniumból készült fémlapocskát kapnak, amit kiléptükkor le kell adniuk. Egyébként ez a rendszer az összes minisztériumban. A gép és gépirónők, valamint takarítónők, munkaidő közbe az épületet nem hagyhatják el, csak ha arra külön engedélyt kapnak.

/more/

HUNGARY

/cont'd/

13.

Ez az intézkedés nem vonatkozik az előadókra, vagy azoknál magasabb rangúakra. Ezek bármikor ki-be járhatnak, de az igazolvány felmutatása ezeknél is mindenkör kötelező. Az igazolvány mindkét oldalát fel kell mutatniók. Az egyik oldalon az arcképet a másik oldalon a tárgyhóra meghosszabbított érvényességet. A portások e tekintetben olyan szigorral járnak el, hogy az, akinek az igazolványa lejárt, azt le kell azonmód adnia, s még aznap felelősségre vonják őt mulasztásáért. Ha nem először fordul ez elő, akkor az illetőt szigorú pénzbírsággal sújtják.

EVAL. COMMENT: This report - a detailed description of the communist procedure to arrive at the present nationalized situation of the heavy industry - has in its first part a retrospective value. Although the main phases of this policy are generally known, certain details complete the general picture on this subject. Location of the ministries and enterprises referred to, as well as names and activities of SEBESTYÉN, MAY, FOCK, CZOTTNER, TÓTH Kálmán, FALKASFALVY, KOMJÁTHY, NYILAS and HIDASI are confirmed. Other names UNCONFIRMED in our files. Exact name of the Vörös Akadémia is: Gazdasági és Műszaki Akadémia. See on its activities Item No. 8412/52. The existence of Soviet advisers to the Ministry is confirmed, the name of this section's chief however cannot be confirmed. As above mainly describe personnel conditions, cautious use is advised.